

SİRKÜLER **2014/21**

6552 SAYILI TORBA KANUNDA İŞ KANUNU, SGK VE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ YAPILAN DÜZENLEMELER

6552 sayılı “İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun” (Torba Kanun) Resmi Gazetenin 11/09/2014 Tarih ve 29116 (Mükerrer) sayısında yayımlanmıştır.

Aşağıda, Kanun’da yer alan İş Kanunu, SGK ve İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili yapılan düzenlemeler açıklanmıştır.

1- Alt işveren

İşverenler, alt işverene iş vermeleri hâlinde, bunların işçilerinin ücretlerinin ödenip ödenmediğini işçinin başvurusu üzerine veya aylık olarak resen kontrol etmekle ve varsa ödenmeyen ücretleri hak edişlerinden keserek işçilerin banka hesabına yatırmakla yükümlü olacaklardır.

2- Yer altı işleri ve işçileri ilgili değişiklikler

-Bir gün bile çalışmış olsa dahi belirsiz süreli iş sözleşmesi ile en az 30 işçinin çalıştığı yer altı işlerinde çalışan ve iş sözleşmesi feshedilen işçi işe iade davası açabilecektir. Yani işveren bir gün dahi çalışan işçiyi çıkarırken haklı sebebe dayandırması gerekecektir. İş güvencesinden yararlanmak için “En az altı aylık kıdemi olması” şartı yer altı işlerinde çalışan işçiler için uygulanmayacaktır.

-Zorunlu haller veya olağanüstü hallerde fazla çalışma dışında) yer altında maden işlerinde çalışan işçilere fazla çalışma yaptırılmayacaktır. Yaptırılması halinde normal çalışma ücretinin iki katı ücret ödenecektir. (yürürlük 01.01.2015)

-Yer altı işlerinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izin süreleri dörder gün artırılarak uygulanacaktır.

-Yer altındaki çalışma süresi; haftada en çok otuz altı saat olup günlük altı saatten fazla olamayacaktır. (yürürlük 01.01.2015)

-“Linyit” ve “Taşkömürü” çıkarılan işyerlerinde, yer altında çalışan işçilere ödenecek ücret miktarı 4857 sayılı Kanun’un 39’uncu maddesi uyarınca belirlenen asgari ücretin iki katından az olamayacaktır.

-Maden işyerlerinin yeraltı işlerinde sürekli veya münavebeli olarak en az 20 yıldan beri çalışan sigortalılar için aranan emeklilik yaş şartı 55’ den 50’ ye düşürülmüştür.

-Yer altı ve maden işlerinde çalışanların fiili hizmet süresi zammından yararlandırılacakları dönem içinde kalan; yıllık ücretli izin, sıhhi izin, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günleri ile eğitim, kurs, iş öncesi ve sonrası hazırlık süreleri de fiilen çalışma ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalma şartı aranmaksızın fiili hizmet süresi zammının hesaplanmasında dikkate alınacaktır.

3- Doğum borçlanması ile ilgili değişiklik

Doğum borçlanması hakkı 4-a’ lılardan sonra 4-b ve 4-c’ lilere de tanındı. Borçlanma sayısı çocukların yaşaması şartıyla her doğumdan sonra ki iki yıllık süreyi geçmeyecek şekilde 2 den 3 e çıkarıldı.

4- Ev hizmetlerinde çalışanlar

1 Nisan 2015 tarihinden geçerli olmak üzere; Ev hizmetlerinde çalışanlar 10 günden az ve 10 günden çok çalışanlar olarak 2' ye ayrılmıştır.

10 günden fazla ev hizmetlerinde çalışanlar tüm sigorta kollarına tabi tutularak zorunlu sigortalı sayılmış olup, 4/(a) bendi kapsamındaki (SSK) sigortalılara ilişkin hükümler uygulanacaktır. Bunların bildirim, işverenler tarafından örneği SGK tarafından hazırlanan belgeyle en geç çalışmanın geçtiği ayın sonuna kadar yapılacak. Süresinde yapılmayan bildirim için işverene idari para cezası uygulanacak. **(yürürlük 01.01.2015)**

10 günden az çalışanlar sadece kısa vadeli sigorta kollarına tabi tutulmuş olup, çalıştıranlarca prime esas günlük kazanç alt sınırının yüzde 2'si oranında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi ödenecektir. Bu şekilde çalışanların sigortalılık tescili, çalışan ve çalıştıran imzalarını da ihtiva eden ve en geç çalışmanın geçtiği ayın sonuna kadar SGK'na verilmesi gereken örneği SGK tarafından hazırlanacak belgenin verilmesi ile sağlanacak. Sigortalılık başlangıcında bu belge üzerinde çalışma başlangıcına dair kayıtlı en eski tarih esas alınacaktır. Bu durumda olanlar isterse %32,5 oranında prim ödeyerek 4-a kapsamında sigortalı olur. Bu kişilerin iş kazası ve meslek hastalığı yardımlarından yararlanabilmesi için kazadan 10 gün önce sigortalı olarak tescil edilmesi gerekiyor. (yürürlük 01.01.2015)

5- Dava açmadan önce SGK'ya müracaat edilmesi

Zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talepleri hariç, dava açılmadan önce SGK'na müracaat edilmesi zorunlu oldu, yapılan müracaata altmış gün içinde Kurumca cevap verilmediği takdirde talep reddedilmiş sayılacaktır. Kuruma karşı dava açılabilmesi için taleplerin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması şarttır. Kuruma başvuruda geçirilecek süre zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır.

Hizmet akdine tabi çalışmalarını nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talebi ile işveren aleyhine açılan davalarda, dava Kuruma resen ihbar edilecek, İhbar üzerine davaya davalı yanında ferî müdahil olarak katılan Kurum, yanında katıldığı taraf başvurmasa dâhi kanun yoluna başvurabilecektir. Kurum, yargılama sonucu verilecek karar kesinleştikten sonra uygulamakla yükümlü olacaktır.

6- Ar-Ge teşviklerinden yararlanma süresi

Ar-Ge teşviklerinden her sigortalı için beş yıl yararlanma şartı kaldırılmıştır. Dolayısıyla 2023 yılına Ar-Ge teşviki sigortalılar için uygulanacaktır.

7- Yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılan işçilerin PEK üst sınırı 6,5 tan 3 e düşürüldü

Sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri için günlük kazanç alt sınırının 6,5 katından 3 katına düşürülmüştür. Geçici görevle gönderilen devamlı nitelikteki işçiler ise bu uygulamaya girmediğinden prime esas kazanç matrahlarında 6,5 kat uygulamasına devam edilecektir.

Yabancı ülke ile sosyal güvenlik sözleşmesi varsa bu sözleşme hükümleri uygulanacaktır.

8- Yabancıların sigortalılığı

Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan yabancı bir ülkede kurulu herhangi bir kuruluş tarafından ve o kuruluş adına ve hesabına Türkiye'de çalışan yabancı uyruklular en fazla 3 ay süreyle Türk Sosyal Güvenlik sisteminin kapsamı dışında kalacaktır. Bir başka deyişle yurtdışından gelen yabancı uyruklu kişiler en fazla 3 ay sigortasız olarak çalışabileceklerdir.

9- GSS kanunda yapılan diğer değişiklikler

Kurum tarafından finansmanı sağlanan sağlık hizmetlerinde, evli olmasına rağmen çocuğu olmayanlara tedavi uygulama sayısı 2 den 3 e çıkarılmıştır.

Yardımcı üreme yöntemi tedavisinde katılım payı ilk denemede %30, ikinci denemede %25, üçüncü denemede %20 oranında uygulanacaktır.

Harp ve vazife malullerinin kendileri ve eşlerinden tüp bebek tedavisinde katkı payı alınmayacaktır.

10- Emekli maaşlarının çekilememeden dolayı durdurulması

Üst üste 6 ay çekilmeyen emekli maaşların durdurulması 12 aya çıkarılmıştır.

Dolayısıyla emekli aylıklarının 12 ay çekilmemesi halinde emekli maaşı durdurulacak ve başvuru olması halinde yeniden bağlanacaktır.

11 -.Genel Sağlık Sigortası tespiti ve borçların silinmesi

6552 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde gelir testine başvuranların; gelir testi sonuçları 1.1.2012 tarihinden geçerli olacaktır. Yapılan bu düzenleme ile gelir testi sonucu gelirleri asgari ücretin 1/3 ünden az olanların GSS prim borçları tamamıyla silinecektir.

12- İş sağlığı ve güvenliği ilgili düzenlemeler

Denizyolu taşımacılığı yapan araçların uluslararası seyrüsefer hâleri iş sağlığı ve güvenliği yasası kapsamı dışına çıkartılmıştır.

İşverenlerin çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirmesi gerekecektir. Çalışan sayısına bakılmaksızın tehlikeli ve az tehlikeli sınıftaki işyerleri ile 9 ve daha az çalışanı olan çok tehlikeli işyerlerinin Diğer Sağlık Personeli çalıştırma zorunluluğu kaldırılmıştır.

10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından ilan edilen eğitimleri tamamlaması şartı ile İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanı tarafından verilecek hizmetleri verme hakkı getirilmiştir. Ancak bu işverenler "işe giriş, periyodik muayeneler ve tetkikleri yapamayacaktır. Ayrıca, 10'dan az çalışanı bulunup bulunmadığını tespit ederken çırak ve stajyerler çalışan sayısına dahil edilmeyecektir.

Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacakların, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamayacağı hükme bağlanmış, işçiler için iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak alınması gereken sağlık raporlarının işyeri hekimlerinden alınması zorunlu tutulmuştur. Ancak, 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için ise çalışanlar için alınacak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin sağlık raporlarının kamu hizmet sunucularından veya aile hekimlerinden de alınabilme hakkı getirilmiştir.